

SUMARNI INVENTAR

HR – DAZD – 478

JAVNI BILJEŽNIK DUŠAN JURKOVIĆ

1912. – 1942.

Izradila: Božena Fraćin

ZADAR, 2011.

SADRŽAJ

POPIS KRATICA.....	3
OPIS FONDA	
1. IDENTIFIKACIJA.....	4
2. KONTEKST.....	4
3. SADRŽAJ I USTROJ.....	15
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA.....	16
5. DOPUNSKI IZVORI.....	17
6. KONTROLA OPISA.....	19
7. SUMARNI INVENTARNI POPIS GRADIVA.....	20
A) POPIS KNJIGA.....	20
B) POPIS SPISA PO KUTIJAMA.....	22

POPIS KRATICA:

AVNOJ – Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije

DAZD – Državni arhiv u Zadru

DFJ – Demokratska Federativna Jugoslavija

HDA – Hrvatski državni arhiv

HR – Republika Hrvatska

NDH – Nezavisna Država Hrvatska

NN – Narodne novine

SFRJ – Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija

SL- Službeni list

1. IDENTIFIKACIJA

1.1 Oznaka/Signatura	HR- DAZD- 478
1.2. Klasifikacijska oznaka	B.3.8. – B.4.8.
1.3. Naslov	Javni bilježnik Dušan Jurković
1.4. Kratica naslova fonda	JBDJ
1.5. Vrijeme nastanka gradiva	1912. – 1942.
1.6. Razina opisa	Fond
1.7. Količina	31 kutija (3,10 d/m)

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja

Javni bilježnik Dušan Jurković

2.2. Upravna povijest

2.2.1. Vrijeme i mjesto djelovanja

Počeci notarijata sežu još u rimsko doba razvojem pravnog instituta *tabellio (tabelliones)*.¹ Javni bilježnik ili notar ² je bio službenik s posebnim ovlastima za sastavljanje i pisanje dokumenata. Nakon završenog pravnčkog školovanja dobivao je poseban privilegij od viših vlasti za obavljanje javnobilježničkih poslova. Tako je stjecao pravo da obavlja poslove u kancelarijama gradskih komuna, feudalaca, sudova i vladara. Sastavljao je javne isprave o pravnim poslovima, a svojim je potpisom i notarskim znakom jamčio njihovu vjerodostojnost i pravni učinak (*fides publica*).³

Najstariji podaci o notarijatu postoje za područje današnje mletačke Dalmacije, Istre i Primorja gdje postoji kontinuitet notarske službe od 11. stoljeća pa sve do 1941. godine kada je javnobilježnička služba ukinuta. U ostalom dijelu Banske

¹ Izraz *tabellio* često se koristi uz naziv *notarius*.

² Naziv javni bilježnik ili notar potječe od latinske riječi *notarius* što znači pisar. Uobičajeni je naziv javni bilježnik (*notarius publicus*).

³ Milan ŠUFFLAY, Dalmatinsko-hrvatska srednjovjekovna listina, Povijest hrvatskoga notarijata od XI. do XV. stoljeća, Zagreb, 2000.

Hrvatske i Slavonije funkciju notarske službe obavljali su crkveni kaptoli sve do 1855. kada na snagu stupa Austrijski bilježnički red.⁴

Za vrijeme Mletačke Republike (1409.-1791.) najveći dio Dalmacije i otoka nalazio se pod mletačkom vlašću. Srednjovjekovne dalmatinske komune zadržale su autonomiju od mletačke vladavine i pravo autentičnog tumačenja pravnih propisa. Javno bilježništvo je bilo regulirano statutima dalmatinskih gradova.⁵

Mirom u Campofomiju (1797.) prestaje mletačka vlast u Dalmaciji. Austrija dobiva Dalmaciju i Boku Kotorsku i u njoj se zadržava sve do 1805. (razdoblje prve austrijske vladavine). Mirom u Bratislavi (1805.) Austrija se morala odreći Mletačke Istre, Dalmacije, Boke i jadranskih otoka u korist Francuske (austrijska vladavina u Dalmaciji prestaje 19. veljače 1806. godine).

Pod francuskom vlašću Dalmacija je prošla kroz dva razdoblja svog državnog razvitka: prvo razdoblje od 1806. do 1809. (do mira u Schönbrunnu od 14. listopada 1809.) kao pokrajina u sastavu francuske uprave Kraljevine Italije sa sjedištem u Milanu, i drugo razdoblje od 1809. do 1815. (stvarno do 1813. kada austrijske trupe počinju zaposjedati Dalmaciju) ulazi u sastav Ilirskih Pokrajina: Pokrajina Dalmacija i Pokrajina Dubrovnik („ilirskih provincija“).⁶

U Francuskoj za vrijeme Napoleonove vladavine na snazi je bio Zakon o ustroju notarijata (*Loi contenant organisation du notariat*) od 16. ožujka 1803. godine. Po uzoru na francuski zakon bio je sastavljen Pravilnik o notarijatu od 17. lipnja 1806. (*Regolamento sul Notariato*) za Kraljevinu Italiju. Budući da je Dalmacija od 1806. upravno bila u sastavu francuske Kraljevine Italije ondašnji generalni providur Vincenzo Dandolo je inicirao sastavljanje novog Pravilnika o notarijatu (*Regolamento sul Notariato*) kojeg je izdao 20. studenog 1807., a koji je stupio na snagu 01. ožujka 1808. Odredbe o notarijatu iz vremena generalnog providura Vincenza Dandola ostale na snazi sve do 1813., odnosno i nakon prestanka francuske uprave i uključenja Dalmacije i Istre u sastav Habsburške Monarhije (1814.-1918.; druga austrijska vladavina) čija je uprava 1817. potvrdila sve zatečene propise.⁷

Prvi moderni austrijski zakon o bilježništvu Bilježnički red (*Die Notariatsordnung*) od 29. rujna 1850. bio je uveden u Istru, potom zamijenjen

⁴ Zoran JELAVIĆ, *Kratka povijest notarijata u Hrvatskoj za razdoblje 1512.-1941.*, Javni bilježnik 31, 2009., str. 25-32

⁵ Josip BRATULIĆ, *Javno bilježništvo u Hrvatskoj do 19. stoljeća*, Javni bilježnik 31, 2009., str. 19-24

⁶ Marijan DIKLIĆ, *Dalmacija u XIX. stoljeću (1797.-1918.)*, Matica hrvatska-Zadar, Zadar, 2010.

⁷ Vidi bilj.3.

Bilježničkim redom od 21. svibnja 1855. koji je vrijedio u Hrvatskoj i Slavoniji, no tek je treći austrijski Bilježnički red od 25. srpnja 1871. bio uveden u cjelokupan austrijski dio Monarhije pa tako i na područje Dalmacije. Bilježnički red iz 1871. u Dalmaciji je vrijedio do 1930. i donošenja Zakona o javnim bilježnicima (notarima) Kraljevine Jugoslavije.

Do njegova donošenja javno bilježništvo na području Dalmacije bilo je uređeno Privremenim pravilnikom za notare u Dalmaciji (*Regolamento provvisorio pei notaj della Dalmazia*)⁸ od 24. prosinca 1825., odnosno Provizornim pravilnikom za notare u Kraljevini Dalmaciji (*Regolamento provvisorio per i notaj*)⁹ od 15. svibnja 1827.

Vezano za instituciju notarijata, do donošenja Bilježničkog reda iz 1871., važno je napomenuti i Carsku odluku od 26. listopada 1817. kojom je dana obavijest o vrijednosti bilježničkih spisa za Dalmaciju¹⁰, kao i Dvorsku odluku od 09. lipnja 1821. kojom je bilo određeno da se bilježnički spisi sastavljeni po propisima pravilnika imaju smatrati javnim ispravama.¹¹

Nakon završetka Prvog svjetskog rata i raspada Monarhije 1918. formirana je Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca kasnije preimenovana u Kraljevinu Jugoslaviju (1929.). S obzirom na to da su područja koja su ušla u sastav Kraljevine SHS/Jugoslavije prije 1918. bila u različitim državnim okvirima i imala različita pravna uređenja i izvore prava, zbog uklanjanja tih različitosti započelo je ujednačavanje prava na jedinstvenom državnom teritoriju. Javno bilježništvo kao pravna institucija postojalo je samo na području bivše Austro-Ugarske tj. na hrvatsko-slavonskom i dalmatinsko-slovenskom području na kojem su se primjenjivali propisi austrijskog zakonodavstva.¹² Zbog toga je donesen Zakon o javnim bilježnicima (notarima)¹³ od 11. rujna 1930. koji je imao za cilj proširenje javnog bilježništva na cjelokupan državni teritorij Kraljevine SHS/Jugoslavije.

Stvaranjem NDH (1941.) donesena je Zakonska odredba o ukidanju javnih bilježnika od 18. travnja 1941.¹⁴ Time nestaje institucija javnog bilježništva na hrvatskom području. Zakon o javnom bilježništvu iz 1930. stavljen je van snage.

⁸ DAZD, Štampe, kutija 36, br. 70.

⁹ Zakon o bilježništvu od 25. srpnja 1871., Državo-zakonski list, br.161, godina 1871.

¹⁰ DAZD, Štampe, kutija 30, br. 38.

¹¹ Vidi bilj. 3.

¹² Mirela KREŠIĆ, Javno bilježništvo na hrvatsko-slavonskom pravnom području 1859.-1941., Časopis za suvremenu povijest, br.1., Zagreb, 2010., str. 91-126

¹³ Zakon o javnim bilježnicima (notarima) od 11. rujna 1930., Službene novine Kraljevine Jugoslavije, br. 220-LXXXVII.

¹⁴ Zakoni, naredbe i odredbe (sudske odluke), knjiga I, br. 12/1941.

Uspostavom SFRJ javnobilježnička služba na tom području nije obnovljena. Predsjedništvo AVNOJ-a je Odlukom o ukidanju javnih bilježnika i javnobilježničkih komora ¹⁵od 17. studenog 1944. izričito ukinulo instituciju javnih bilježnika na području cijele Jugoslavije.

2.2.2. Sjedište djelovanja

Benkovac

2.2.3. Pravni položaj

Tijelo državne uprave

2.2.4. Nadležnost, funkcije i područje djelatnosti

Javno bilježništvo u razdoblju djelovanja stvaratelja fonda bilo je uređeno austrijskim Bilježničkim redom (1871.-1930.) i jugoslavenskim Zakonom o javnim bilježnicima (1930.-1941.), te nizom podzakonskih propisa.

Prema Bilježničkom redu (1871.-1930.) službeno područje djelovanja javnog bilježnika bilo je određeno na dva načina: kao područje šire nadležnosti, koje je obuhvaćalo područje sudišta prve molbe za koje je bilo ustrojeno javnobilježničko mjesto i na kojem je javni bilježnik bio ovlašten obavljati poslove iz vlastitog djelokruga, i kao područje uže nadležnosti na kojem je javni bilježnik djelovao kao sudski povjerenik. Za ustroj javnobilježničkog mjesta Bilježničkim redom nisu bili propisani točni kriteriji određivanja njihova broja i razmjesta. Temeljem posebnih podzakonskih propisa (naredbom, uredbom) ministar pravosuđa je donosio odluku o osnivanju novih javnobilježničkih mjesta nakon saslušanja nadležne javnobilježničke komore.

Zakonom o javnim bilježnicima (1930.-1941.) službeno je područje djelovanja javnog bilježnika bilo određeno kao područje okružnog suda na kojemu je javni bilježnik imao svoje sjedište. Bilježničko sjedište se nalazilo u sjedištu sreskog suda (od 1929. naziv „kotarski“ mijenja se u „sreski“), a ako je više bilježnika imalo sjedište u istom sreskom sudu nadležnost se protezala na cijelo područje njihovog sjedišta. Izuzetak od ovako široko određene teritorijalne nadležnosti postojao je kod postupanja javnih bilježnika u svojstvu sudskih povjerenika jer je tada svaki javni

¹⁵ SL DFJ, knjiga I, br. 11/1945.

bilježnik dobio uže područje djelovanja (tzv. rejon) na području svojeg sjedišta. Javni bilježnik mogao je kao sudski povjerenik voditi ostavinske postupke samo iza onih ostavitelja koji su imali prebivalište na području njegova sjedišta. Za ustroj javnobilježničkih mjesta Zakonom o javnim bilježnicima su jasno bili propisani kriteriji na način da je za područje svakog sreskog suda bilo predviđeno jedno bilježničko mjesto, odnosno ako se radilo o području s većim brojem stanovnika na svakih trideset tisuća stanovnika bio je imenovan po jedan javni bilježnik. Za mjesta s više od četrdeset tisuća stanovnika broj bilježnika, nakon saslušanja nadležnog apelacijskog suda i nadležne javnobilježničke komore i točnog utvrđivanja broja stanovnika, određivao se na svakih dvadeset tisuća stanovnika.

Javni bilježnik Dušan Jurković (1864.-1942.) započeo je s radom 25. kolovoza 1912. uz odobrenje bilježničke komore u Zadru. Prvi spis u našastaru datiran je 25. kolovoza 1912., a posljednji 17. kolovoza 1942. Kotarski sud u Benkovcu (Pretura di Bencovazzo) zaključuje našastar dana 31. kolovoza 1942. uz napomenu da obavljanje javnobilježničke službe prestaje uslijed smrti javnog bilježnika Dušana Jurkovića. Svoj radni vijek, do imenovanja javnim bilježnikom, proveo je na Prizivnom sudu u Zadru kao sudački vježbenik (1901.), zatim kao sudac Kotarskog suda u Orebiću (1902.), kao sudac Kotarskog suda u Tisnom (1903.), te kao sudac kotarskog suda u Benkovcu (1905.-1912.).¹⁶

Djelokrug mu je odredilo Ministarstvo pravosuđa, s naznakom za koje područje je nadležan, a na prostoru čiju je teritorijalnu nadležnost pokrивao sud prve molbe. Dodijeljeno mu je područje Okružnog suda u Zadru, od 1923. područje Okružnog suda u Šibeniku, sa sjedištem Kotarskog suda u Benkovcu.¹⁷

Teritorijalna mjerodavnost Kotarskog suda u Benkovcu obuhvaćala je sljedeća naselja: Banjevac, Benkovac, Biljane Gornje, Brgud, Bruška, Buković, Ceranje, Jagodnja Donja, Jagodnja Gornja, Kolarina, Korlat, Kula Atlagić, Lepuri, Lišane, Lisičić, Nadin, Perušić, Polača, Popović, Pristeg, Radošinovac, Rašević, Stankovci, Šopot, Tinj, Vrana i Vukšić.

Naredbom ministarstva unutarnjih poslova, pravosuđa i financija od 17. studenog 1923.¹⁸ uvedena je nova administrativna podjela bivše zadarske općine odnosno političkog kotara zadarskog područja. Formirane su nove političke općine:

¹⁶ Smotra Dalmatinska, God. XIV-B.28/1901., God. XVI-B.49/1903., God. XV-B.55/1905.

¹⁷ Vidi HR-DAZD-221 Kotarski sud Benkovac (povijest stvaratelja)

¹⁸ Novo doba, God. VI, br. 298/1923.

Ravni Kotari sa sjedištem u Smilčiću koja je teritorijalno obuhvaćala sela bivše zadarske općine (Biljane Donje, Smoković, Zemunik Gornji), Islam Grčki, Islam Latinski, Smilčić (općina novigradska), Suhovare i općinu Nin (Briševo, Diklo, Dračevac, Kožino, Ljubač, Murvica, Petrčane, Poličnik, Poljica, Privlaka, Radovin, Ražanac, Vir, Visočane, Vrsi i Zaton), i općina sa sjedištem u Stankovcima (Banjevci, Radošinovci, Stankovci, Lišane Ostrovičke, Vukšić, odvojeni od općine skradinske).

Krajem 1923. izvršena je podjela nekadašnje pokrajine Dalmacije na oblasti. Kotar Benkovac pripao je splitskoj oblasti. Kotarski sud u Benkovcu podređen je Okružnom sudu u Šibeniku i Višem zemaljskom sudu u Splitu (koji će prerasti u Apelacijski sud u Splitu). Kotarski sud u Benkovcu djeluje za općine Benkovac, Nin, Ravni Kotari i Stankovci. Općina Nin od 1925. spada u teritorijalnu nadležnost Kotarskog suda u Biogradu n/m. Teritorijalna mjerodavnost Kotarskog suda u Benkovcu od 1925. obuhvaćala je sljedeća naselja i zaseoke: Banjevci, Benkovac, Benk-selo, Biljane Donje, Biljane Gornje, Brgud, Bruška, Budak, Bulić, Buković, Ceranje, Dobravoda, Islam Grčki, Islam Latinski, Jagodnja Donja, Jagodnja Gornja, Kakma, Kašić, Kolarina, Korlat, Kožlovac, Kula Atlagić, Lepuri, Lisičić, Lišane Ostrovičke, Lišanje Tinj, Miranje, Morpolača, Nadin, Perušić, Podlug, Polača, Popović, Pristeg, Prović, Radašinovac, Raštević, Rodaljice, Smilčić, Smoković, Stankovci, Suhovare, Šopot, Tinj, Velim, Veljane, Vrana, Vukšić, Zemunik i Zapužane.

U oba je zakona nadležnost javnih bilježnika bila točno određena. Prema Biježničkom redu (1871.-1930.) javni bilježnici bili su ovlašteni sastavljati i otpravljati javne isprave u pogledu pravnih poslova, izjava i činjenica na kojima se zasnivaju pojedina prava, primati na čuvanje isprave, te voditi brigu o njima, ili novac i papire od vrijednosti radi predaje drugim osobama ili vlastima, izdavati potvrde odnosno djelovati kao sudski povjerenici.¹⁹

Prema Zakonu o javnim bilježnicima (1930.-1941.) u djelokrug javnih bilježnika ulazilo je sastavljanje i otpavljanje javnih isprava o pravnim poslovima, izjavama i činjenicama na kojima se zasnivaju prava; primanje isprava radi čuvanja ili novac i papire od vrijednosti radi predaje drugim osobama ili vlastima te provođenje postupaka po nalogu sudova ili drugih javnih vlasti koji im se po zakonu mogu povjeriti.²⁰

¹⁹ Vidi bilj. 9.

²⁰ Vidi bilj. 13.

Javnobilježničke isprave su javnobilježnički akti, javnobilježnički zapisnici i javnobilježničke potvrde. Javnobilježničke isprave i ovjerovljeni otpravci, ako su bili u skladu sa zakonom, imali su snagu javne isprave. Svaki bilježnički spis da bi bio pravovaljan morao je udovoljavati propisanoj formi. Ukoliko se radilo o pravnom poslu za koji nije bila predviđena obvezna forma javnobilježničkog akta stranke su mogle zatražiti od javnog bilježnika da potvrdi njihove privatne isprave o tom pravnom poslu. Tako potvrđena isprava ima snagu javnobilježničkog akta. Sastavljenu ispravu je upisivao u knjigu protokola (urudžbeni zapisnik) i na taj način je određivao spisu protokolarni broj.

Djelokrug rada i poslovanja javnih bilježnika obuhvaća sastavljanje javnobilježničkih akata koji su potrebni za pravnu valjanost raznovrsnih ugovora (kupoprodajni ugovori, ugovori sklopljeni između bračnih drugova: o kupnji, promjeni, renti, zajmu i priznanju duga, ugovori o darivanju), izvršnost javnobilježničkih akata, sastavljanje javnobilježničkih akata o pravnim poslovima među živima, potvrđivanje (solemnizacija) privatnih isprava, utvrđivanje istovjetnosti, sastavljanje javnobilježničkog akta o izjavama posljednje volje (oporuke, odricanje od prava nasljedstva) i o nasljedničkim ugovorima, posredovanje (potvrđivanje) činjenica i izjava, ovjeravanje prijepisa (vidimiranje), ovjeravanje potpisa (legalizacija); izdavanje otpravaka, potvrda (svjedodžbi), uvjerenja, prijepisa izvoda, izdavanje potvrda da je netko živ, pohranjivanje isprava, bilo one koje je sam sačinio, bilo one koje su mu povjerene na čuvanje, primati na čuvanje novac ili vrijednosne papire radi predaje određenim osobama ili institucijama. Kao sudski povjerenici provodili su ostavinske postupke, obavljali sudbene procjene i dražbe pokretnina i nekretnina u izvanparničnim postupcima, te određene pravne radnje u stečajnim postupcima.

Osim poslova iz vlastitog djelokruga i onih sudskih povjerenika, javni bilježnici mogli su sastavljati privatne isprave i podneske na zahtjev stranaka. U tim slučajevima javni je bilježnik postupao kao punomoćnik stranke.

2.2.5. Administrativni ustroj i uredsko poslovanje

Položaj javnih bilježnika bio je uređen dvama zakonima, austrijskim Bilježničkim redom (1871.-1930.) i jugoslavenskim Zakonom o javnim bilježnicima (1930.-1941).

Nadležnost za imenovanje javnih bilježnika prema Bilježničkom redu pripadala je ministru pravosuđa. Javnobilježnička mjesta popunjavala su se putem natječaja koji je morala raspisati nadležna komora. Po raspisivanju natječaja kandidati su svoje

molbe predavali putem javnobilježničke odnosno odvjetničke komore i uz molbu su bili dužni priložiti dokaze o ispunjavanju uvjeta za obavljanje javnobilježničke službe. Postupak imenovanja u cijelosti je provodio Prizivni sud u Zadru kao vrhovni sud za Dalmaciju a konačnu odluku donosilo je ministarstvo pravosuđa u Beču. Uvjeti za obnašanje notarske službe bili su: državljanstvo (da uživa hrvatsko-slavonsku zavičajnost), navršene 24 godine života, pravno obrazovanje, poslovna sposobnost i da vodi neporočan život, nekažnjavanje i položen javnobilježnički ili odvjetnički ispit. Nadalje, morali su imati praksu od četiri godine, od toga najmanje dvije godine kod javnog bilježnika, a preostale dvije godine vježbeničkog staža mogli su obaviti kod odvjetnika ili na sudu. Na temelju ispunjenja tih uvjeta javni bilježnici primali su se u službu i nakon raspada Austrougarske Monarhije. Javnobilježnička služba je i nakon promjene državnog okvira u Kraljevini SHS/Jugoslaviji nastavila djelovanje po starim propisima sve do donošenja Zakona o javnim bilježnicima 1930.

Postupak imenovanja javnih bilježnika prema Zakonu o javnim bilježnicima iz 1930. započeo bi u pravilu natječajem koji je morao biti objavljen u službenim novinama Kraljevine Jugoslavije i u službenom listu one banovine na području koje se popunjavalo javnobilježničko mjesto. Uvjeti za obavljanje javnobilježničke službe bili su: jugoslavensko državljanstvo, poslovna sposobnost, navršenih 30 godina života, završen neki od jugoslavenskih pravnih fakulteta ili pravni fakultet na nekom stranom sveučilištu ako je diploma nostrificirana prema Zakonu o nostrifikaciji diploma sa stranih fakulteta i visokih škola od 06. lipnja 1930., nekažnjavanje i položen odvjetnički ili sudački ispit. Nadalje, morali su imati vježbenički staž od pet godina, od toga najmanje dvije godine kod javnog bilježnika i jednu godinu na sudu, a preostale dvije godine vježbeničkog staža mogli su obaviti kod javnog bilježnika, odvjetnika, državnog pravobranitelja ili na sudu.

Javnim bilježnicima je izričito bilo onemogućeno istodobno obavljanje nekih javnih funkcija odnosno poslova pri čemu se posebno ističe nemogućnost istodobnog obavljanja poslova javnog bilježništva i poslova odvjetništva. Na temelju oba zakona javno je bilježništvo bilo načelno uređeno kao latinski tip notarijata u kojemu su javni bilježnici osobe od javnog povjerenja koje samostalno i neovisno obavljaju povjerenu službu.

Javnobilježnička služba prestajala je zbog zakonom propisanih razloga (npr. gubitak državljanstva, poslovne sposobnosti, otkazom, smrću ili odlaskom u mirovinu). Odluku o prestanku javnobilježničke službe donosili su, ovisno o

pojedinom razlogu, ministar pravosuđa, javnobilježnička komora ili nadležni apelacijski sud.

Javni bilježnik na službenom području imao je svoje uredovno sjedište i izvan njega nije smio imati ni dodatni ured ni ispostavu. No mogao je, ako su to zahtijevale okolnosti i uz posebno dopuštenje, izvan uredovnog sjedišta držati uredovne dane. Sam je određivao raspodjelu, način i vrijeme poduzimanja radnji u svom uredu. Osim javnog bilježnika u javnobilježničkom uredu radio je i javnobilježnički pripravnik koji se obučavao za samostalno obavljanje javnobilježničke službe. U slučaju odsutnosti, bolesti ili spriječenosti javnog bilježnika zamjenjivao ga je javnobilježnički zamjenik uz prethodno odobrenje komore, ili javnobilježnički pripravnik ukoliko je imao položen stručni ispit.

Bilježničkim redom i Zakonom o javnim bilježnicima precizno je određeno koje su knjige javni bilježnici morali voditi. To je uvjetovalo ustroj pisarnice i pismohrane javnih bilježnika. Knjige koje je bilježnik preuzimao, o svom trošku, morale su biti povezane i prošivene jamstvenikom. Na prvoj stranici uz žig i potpis predsjednika komore stajala bi i zabilježba o broju listova knjige i datum ovjere. Knjige su se zaključivale tako da je uz bilježnički potpis i žig, ili nadležnoga kotarskog suda, konstatirano kojim je tekućim brojem knjiga završena. Tako ispunjene i zaključene knjige pohranjivale su se u pismohranu.

U pisarnici su vođene sljedeće knjige: opći poslovni registar (našastar, repetorij), registar o ovjerenjima i posvjedočenjima, registar o protestima, depozitna knjiga, registar ostavina, te kazala (za opći poslovni registar, za registar o ovjerenjima i posvjedočenjima, za registar o protestima i za ostavinski registar). Registraturna pomagala vođena su po sustavu tekućeg broja bez klasifikacijskih oznaka. Upisi su se unosili redom kako stigne predmet, čitko bez praznih razmaka, bez precrtavanja, brisanja i ispravaka. Spisi su se prema njihovim brojevima odlagali u pismohranu.

Poslovni registar (našastar, repetorij) se morao voditi razgovjetno na način da od jednog poslovnog broja do drugog ne ostane praznog prostora za čitav jedan redak. U isti se po redosljedu nastanka upisivala svaka javnobilježnička isprava koju bi bilježnik izdao. Bilježnik je morao potpisati svaku pojedinu stranu čim bude sasvim ispisana i udariti uredovni pečat na prvoj i posljednjoj strani. Sastojao se od sljedećih rubrika (prema Bilježničkom redu):

1. redni broj spisa (numero progressivo),
2. datum spisa (dana dell' atto),
3. ime i prezime i prebivališta stranaka (nome e cognome condizione e domicilio delle parti),
4. predmet pogodbe ili posla s naznakom vrijednosti, ako je vrijednost u ispravi ustanovljena, i biljeg (oggetto del contratto od affare coll' indicazione del valore se é stabilito nel documento e del bollo adoperato per lo stesso),
5. naznaka pristojbe koju bilježnik traži (competenze pretese dal),
6. bilješke (annotazioni).

Prema Zakonu o bilježništvu iz 1930. poslovni registar (našastar, repetorij) sastojao se od sljedećih rubrika:

1. tekući poslovni broj,
2. nadnevak spisa,
3. ime, prezime, zanimanje i boravište stranaka,
4. vrsta pogodbe ili posla uz naznaku vrijednosti, ako je u ispravi ustanovljena, biljeg za ispravu,
5. naznaka bilježnikovih pristojbi,
6. bilješke.

Pored poslovnog registra (našastar, repetorij) vođena su i abecedna kazala (od A do Ž) u kojima nije poštovan strogi abecedni red unutar pojedinog početnog slova već su podaci o strankama (ime i prezime stranaka) upisivani redom kako bi pristizali spisi.

Iako je zakonom bilo određeno da mora voditi i registar o ovjerenjima i posvjedočenjima uvidom u opći poslovni registar (našastar, repetorij) vidljivo je da je u isti upisivao i predmete ovjera (npr. ovjera znaka križa na mjenici, ovjera znaka križa na punomoći).

U registar o protestima ili mjenidbeni registar upisuju se prosvjedi u svezi ispunjenja isplate po mjenici. Radi se o tome da bi javni bilježnik u ime davatelja mjenice zatražio dotičnu isplatu. Registar se nije sastojao od posebnih rubrika već bi se na praznu stranicu stavljao štambilj koji je sadržavao osnovne podatke uz obvezu stavljanja bilježničkog potpisa i žiga.

Registar ostavina ili registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje sadrži popis smrtovnica primljenih od suda. Sastojao se od sljedećih rubrika:

1. redni broj,
2. broj sudske odluke (broj ostavinskog predmeta),
3. dan kad su spisi stigli,
4. ime i prezime, zanimanje i prebivalište ostavioca,
5. bilješka (npr. da nema ostavinske mase ili je sklopljena nagodba).

Pored ostavinskog registra vođena su i abecedna kazala odnosno popis naselja (od A do Ž) koja su teritorijalno bila u nadležnosti stvaratelja. U isti su se upisivali ostavitelji prema mjestu prebivališta uz naznaku broja ostavinskog predmeta.

2.2.6. Odnosi i veze

Bilježničku službu u prvom redu nadzire javnobilježnička komora, dok je ministarstvo pravosuđa obavljalo vrhovni nadzor. Prema Bilježničkom redu (1871.-1930.) na području svakog sudišta prve molbe, na kojem ima najmanje 15 javnih bilježnika, osnivala se po jedna javnobilježnička komora. Prema Zakonu iz 1930. na području svakog okružnog, odnosno apelacijskog suda, osnivala se po jedna javnobilježnička komora. Ako na području jednog apelacijskog suda nema više od 20 javnih bilježnika ministar pravosuđa može to područje uredbom priključiti susjednoj javnobilježničkoj komori.

Rad stvaratelja fonda nadzirala je Javnobilježnička komora u Zadru pri Prizivnom sudu u Zadru (1912.-1924.), odnosno Javnobilježnička komora u Splitu pri Apelacijskom sudu u Splitu (1924.-1942.).

Komora je bila ovlaštena da jednom u tri godine izvršit pregled poslovnih prostorija javnog bilježnika na svom području kako bi se uvjerila u pravilnost poslovanja. U vršenju nadzora komora je davala upute ili primjedbe na njihov rad. Sam pregled sastojao se u razgledanju spisa, registara i drugih knjiga koje se odnose na cjelokupnu djelatnost javnog bilježnika.

Osim sa komorom i ministarstvom pravosuđa notari su korespondirali i sa kotarskim sudom na čijem području su imali svoje sjedište. Prvenstveno se to odnosi na obavljanje poslova iz djelokruga bilježnika kao sudskog povjerenika (ostavinski postupci).

Korespondencija je postojala i u slučajevima kada je ispražnjeno javnobilježničko mjesto. Predsjednik nadležnog kotarskog suda je tada bio ovlašten da zaključi knjige bivšeg bilježnika, sastavi popis službenih spisa, predmeta,

registara, knjiga i pečata, te da poduzme potrebne mjere za njihovo osiguranje dok ne stigne vršitelj dužnosti, ili da ih čuva u sudskoj arhivi.

Kotarski sudovi su nakon ukidanja institucije javnog bilježništva preuzeli sve spise javnih bilježnika, te su iste uništili ili predali arhivima.

2.3. Povijest fonda

Fond obuhvaća gradivo nastalo djelovanjem javnog bilježnika Dušana Jurkovića u razdoblju od 1912. do 1942. godine. Gradivo fonda je u DAZD-u preuzeto od Općinskog suda u Benkovcu 1999. godine uz primopredajni zapisnik broj 12/8-99. Uz zapisnik o primopredaji priložen je i popis gradiva koje se sastojalo od 22 svežnja spisa, 3 urudžbena zapisnika i 23 knjige.

2.3.1. Način preuzimanja

Gradivo fonda preuzeto je u DAZD po službenoj dužnosti od Općinskog suda u Benkovcu (pravni sljednik Kotarskog suda u Benkovcu). Gradivo je zavedeno u Knjigu primljenog arhivskog gradiva (akvizicija br. 256/1999).

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Gradivo fonda se sastoji od spisa, općih poslovnih knjiga, registara i kazala. Najveći dio fonda odnosi se upravo na spise koji sadrže kupoprodajne ugovore, darovne ugovore, ugovore o zajmu, potvrde o dugovanju (zadužnice), potvrde o vraćanju duga, najamna pogodba, nagodba, pogodba dosmrtnog prihoda supružnika, pogodba o zajednici dobara, zapisnike ovjera potpisa na mjenici, izjave posljednje volje, oporuke, opozive oporuka, punomoći i dr.

Od knjiga najbrojniji su registri smrtovnica za ostavinsko raspravljanje, zatim urudžbeni zapisnici (upisnik I, upisnik II i upisnik III) iz kojih doznajemo najvažnije podatke o ispravi (vrijeme stvaranja, sudionike pri pravnom činu i sadržaj isprave). Ostale poslovne bilježničke knjige jesu knjiga prosvjeda, knjiga popisa ostavioca po selima, kazala (imenici) stranaka, protestni registar i mjenidbeni registar.

S obzirom da je zakon precizno određivao knjige koje je javni bilježnik morao voditi prema materijalnom stanju gradiva vidljivo je da određene knjige nedostaju odnosno da od sačuvanih nedostaju određena razdoblja.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Tijekom obrade nije obavljeno izlučivanje. U samom gradivu nema pisanih tragova o njegovu izlučivanju prije dostavljanja arhivu. Čuva se trajno.

3.3. Dopune

Daljnjeg preuzimanja gradiva neće biti.

3.4. Plan sređivanja

Arhivsko gradivo je primljeno relativno sređeno i u dobrom stanju. Spisi su bili u svežnjevima uglavnom složeni po broju iz urudžbenog zapisnika. Kod nekih je red bio djelomično izmiješan. Ono je sređivano kronološki, a unutar godine prema rastućem broju. Gradivo je složeno u 31 kutiju koje su ručno izrađene u našoj radionici prema veličini i količini spisa. U posljednje tri kutije složene su knjige.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Pravni položaj

Gradivo ima status javnog arhivskog gradiva.

4.2. Uvjeti dostupnosti

Dostupno sukladno Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima²¹, Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva²² i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

²¹ NN

²² NN

4.3. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Uvjeti umnožavanja dostupni su sukladno Pravilniku o korištenju gradiva i Pravilniku o radu čitaonice DAZD-a.

4.4. Jezik i pismo u gradivu

Jezik: hrvatski i talijanski

Pismo: latinica

4.5. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Papir. Spisi su dosta dobro očuvani. Na pojedinim stranicama protestnog registra postoje mehanička oštećenja na rubnim dijelovima pri vrhu s desne strane, ali to ne utječe na čitljivost. Restauriranje nije potrebno.

4.6. Obavijesna pomagala

Registraturna obavijesna pomagala (urudžbeni zapisnici, registri i kazala), te sumarni inventar arhivskog fonda HR DAZD 478 - Javni bilježnik Dušan Jurković, Zadar 2011.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Postojanje i mjesto čuvanja izvornika

Izvornici se čuvaju u DAZD-u.

5.2. Postojanje i mjesto čuvanja preslika

Preslici ne postoje.

5.3. Dopunski izvori

HR- DAZD-31 Bilježnici Zadra (Notari civitatis et districtus ladre) – Zadar (XII-1797)

HR- DAZD- 231 Kotarski sud Zadar (Pretura urbana in Zara) – Zadar (1820-1918)

HR- DAZD -221 Kotarski sud (Sreski sud) Benkovac - Benkovac (1847-1943)

5.4. Bibliografija

5.5.1 Literatura

- ISAD (G) Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izdanje, Zagreb, 2001.
- ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, 2. izdanje, Zagreb, 2006.
- Mirela KREŠIĆ, Javno bilježništvo na hrvatsko-slavonskom pravnom području 1859.-1941., Časopis za suvremenu povijest, br.1., 91.-126., Zagreb, 2010.
- Josip BRATULIĆ, Javno bilježništvo u Hrvatskoj do 19. stoljeća, Javni bilježnik br. 31., 19-24., Zagreb, 2009.
- Zoran JELAVIĆ, Kratka povijest notarijata u Hrvatskoj za razdoblje 1915.-1941., Javni bilježnik br.31., 25-39, Zagreb, 2009.
- Zoran JELAVIĆ, Pregled sačuvane građe javnih bilježnika na području Republike Hrvatske, Javni bilježnik br.28., 49-73., Zagreb, 2008.
- Milan ŠUFFLAY, Dalmatinsko-hrvatska srednjovjekovna listina, Povijest hrvatskoga notarijata od XI. do XV. st., Zagreb, 2000.
- Bonina BEZMALINOVIĆ, Notarijat u Dandolovoj Dalmaciji, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, XXVII/II, 1990., 77. – 98.
- Ivan BEUC, Povijest institucija državne vlasti Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, Zagreb, 1985.
- Branka Grbavac, Notari kao posrednici između Italije i Dalmacije, Acta histriae br.16, (2008.), 503-526.
- Smotra Dalmatinska, God. XIV – B. 28. od 06. travnja 1901.
- Smotra Dalmatinska, God. XVI – B. 49. od 20. lipnja 1903.
- Smotra Dalmatinska, God. XVIII – B. 55. od 12. srpnja 1905.
- Novo doba, God. VI, broj 298 od 31. prosinca 1923

5.5.2. Zbirke zakona

- Bilježnički zakon od 25. srpnja 1871., Državno-zakonski list za kraljevine i zemlje zastupane u vijeću carevinskom, Beč 1871.
- Zakon o javnim bilježnicima (notarima) od 11. rujna 1930., br. 87330, Službene novine Kraljevine Jugoslavije, 26. rujna 1930., br. 220-LXXVII.

- Zakon o uređenju redovnih sudova za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca od 18. siječnja 1929., Službene novine Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, br. 20-X.
- Zakonska odredba o ukidanju javnih bilježnika od 18. travnja 1941., Zakoni, naredbe i odredbe (sudske odluke), proglašeno od 11. travnja do 3. Rujna 1941., knjiga I., br. 12.

6. KONTROLA OPISA

6.1. Napomena

Prilikom citiranja gradiva navodi se signatura i kratica naslova fonda, npr. HR- DAZD - 478 JBDJ 450-1913

6.2. Pravila i konvencije

Opisano prema ISAD (G) - Općoj međunarodnoj normi za opis arhivskog gradiva ISAD (G), Zagreb 2001. i ISAAR (CPF) - Međunarodnoj normi arhivističkog normiranog zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 2006.

6.3. Nadnevak izrade opisa

Obavijesno pomagalo izrađeno je u listopadu 2011. godine.

SUMARNI INVENTARNI POPIS GRADIVA

A) POPIS KNJIGA

INVENTARNI POPIS REGISTRATURNIH POMAGALA				
Redni broj	Naziv knjige	Godina	Broj spisa	Napomena
1.	Urudžbeni zapisnik I	25.08.1912.- 10.04.1919.	1-5333	numeriran po stranicama 1-400
2.	Urudžbeni zapisnik II	10.04.1919.- 09.02.1931.	5334-11743	numeriran po stranicama 401-799
3.	Urudžbeni zapisnik III	10.02.1931.- 17.08.1942.	11744- 15950	numeriran po stranicama 1-60
4.	Imenik I	1912.-1930	1-10972	od A do Ž
5.	Imenik II	1930.-1942.	10973- 15950	od A do Ž
6.	Registar općeg upisnika (mjendbeni prosvjed)	1912.-1929.	1-300	numeriran po stranicama 1-300;
7.	Protestni registar I	1930-1931.		numeriran po stranicama 201-440; rubni dijelovi mehanički oštećeni
8.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1930.-1931.	1-555	sadrži popis smrtovnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
9.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1932.	1-417	sadrži popis smrtovnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
10.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1933.	1-266	sadrži popis smrtovnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
11.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1934.	1-310	sadrži popis smrtovnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
12.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1935.	1-365	sadrži popis smrtovnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
13.	Registar smrtovnica za ostavinsko raspravljanje	1936.	1-400	sadrži popis smrtovnica

				primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
14.	Registar smrtnica za ostavinsko raspravljanje	1937.	1-377	sadrži popis smrtnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
15.	Registar smrtnica za ostavinsko raspravljanje	1938.	1-332 678	sadrži popis smrtnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
15.	Registar za ostavinsko raspravljanje	1939.	1-359	sadrži popis smrtnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
16.	Registar smrtnica za ostavinsko raspravljanje	1940.	1-347	sadrži popis smrtnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
				nedostaje registar za 1941. godinu
17.	Registar za ostavinsko raspravljanje	1942.	1-276	sadrži popis smrtnica primljenih od suda za ostavinsko raspravljanje
18.	Popis ostavioca po selima	1930.-1942.		sadrži popis ostavitelja po mjestu prebivališta

B) POPIS SPISA PO KUTIJAMA

Broj kutije	Godina	Brojevi sačuvanih spisa	Napomena
1.	1912. 1913.	1/264 265/410	nedostaje broj 22
2.	1913.	411/900 901/1330	nedostaju brojevi 442, 443, 532, 872, 895
3.	1913.	901/1330	nedostaje broj 1196
4.	1913. 1914.	1331-1588 1589-1700	
5.	1914.	1701-2100	
6.	1914.	2101/2610	nedostaju brojevi 2180, 2302, 2304, 2386, 2387
7.	1914. 1915.	2611/2638 2639/3100	nedostaju brojevi 2612, 2670, 2718, 2934, 2938, 3010
8.	1915. 1916.	3101/3160 3162/3480	nedostaju brojevi 3161, 3167, 3223, 3231, 3243, 3293, 3296, 3305, 3309, 3324, 2294, 3461
9.	1916. 1917.	3481/3552 3553/3900	nedostaju brojevi 3543, 3551, 3565, 3606, 3633, 3729, 3740, 3741, 3742, 3778, 3787, 3809, 3828, 3863, 3885
10.	1917. 1918.	3901/4090 4091/4320	nedostaju brojevi 3936, 3944, 3954, 3987, 3996, 4005, 4027, 4099, 4170, 4288, 4318
11.	1918.	4321/4770	nedostaju brojevi 4402, 4426, 4434, 4459, 4515, 4626, 4665, 4729
12.	1918. 1919.	4771/5212 5213/5300	nedostaju brojevi 4805, 4820, 4908, 4925, 4935, 4970, 4987, 5218, 5245, 5264
13.	1919.	5301/5740	nedostaju brojevi 5312, 5322, 5323, 5389, 5399, 5484, 5514, 5565, 5566, 5568, 5573, 5592, 5598, 5599, 5618, 5694, 5696, 5707, 5711, 5736
14.	1919. 1920.	5741/5761 5762/6150	nedostaju brojevi 5771, 5776, 5857, 5858, 5875, 5967, 6005, 6028, 6042, 6055, 6080, 6082, 6101, 6116, 6130
15.	1920. 1921.	6151/6322 6323/6540	nedostaju brojevi 6160, 6163, 6167, 6178, 6276, 6373, 6382, 6389, 6428, 6430, 6464, 6477, 6486, 6499
16.	1921. 1922.	6541/6829 6830/6940	nedostaju brojevi 6547, 6625, 6657, 6686, 6705, 6759, 6789, 6790, 6814, 6836, 6884, 6928
17.	1922.	6941/7560	nedostaju brojevi 7083, 7094, 7101, 7462
18.	1922. 1923.	7561/7906 7907/8020	nedostaju brojevi 7626, 7934

19.	1923. 1924.	8021/8554 8555/8560	nedostaju brojevi 8206, 8260, 8277, 8362
20.	1924. 1925.	8561/9078 9079/9140	nedostaju brojevi 8580, 8749, 8822, 8865, 8984, 8993, 9002, 9106, 9133, 9134
21.	1925. 1926.	9141/9446 9447/9650	nedostaju brojevi 9218, 9437, 9476, 9588, 9623
22.	1926. 1927.	9651/9830 9831/10300	nedostaju brojevi 9674, 9681, 9709, 9922, 9964, 9979, 10084, 10116, 10175, 10183, 10228, 10293
23.	1928. 1929.	10301/10651 10652/10900	nedostaju brojevi 10502, 10503, 10592, 10594, 10844
24.	1929. 1930.	10901/11196 11197/11450	nedostaju brojevi 10913, 11023, 11199
25.	1930. 1931. 1932.	11451/11696 11697/12056 12057/12099	broj 12100 preskočen u protokolu
26.	1932. 1933. 1934. 1935.	13000/14045 14046/15096 15097/15175 15176/15240	nedostaju brojevi 13099, 15065, 15079, 15131, 15196, 15197, 15198, 15199; brojeve 12100-12999, 13100-13999, 14100-14999 bilježnik zabunom preskočio
27.	1935. 1936. 1937. 1938.	15241/15275 15276/15408 15409/15565 15566/15620	nedostaju brojevi 15370, 15532
28.	1938. 1939. 1940. 1941. 1942.	15621/15674 15675/15759 15760/15844 15845/15909 15910/15950	nedostaju brojevi 15737, 15823, 15850, 15884, 15916, 15927, 15941, 15942
29.-31.			u kutije broj 29.-31. složene su knjige